



# Operationssjuksköterskans vårdande och kompetens inom perioperativ vård

Ann-Catrin Blomberg, RNOR, RNT, PhD,  
Universitetslektor

Institutionen för hälsovetenskaper, Karlstads universitet



# Bakgrund

<b>vård</b> FOKUS TIDNING FÖR VÅRDFÖRBUNDET	VÅRDFOKUS.SE	DITT YRKE <small>Regulerat Snitt</small>	HI
	Om Vårdfokus	Barnmorska	CI
	Annonsera	Biomedicinsk analytiker	St
	Tipsa oss! VårdfokusJobb	Röntgensjuksköterska Sjuksköterska	Fi Li

KOMPETENS

## Operationssjuksköterskor ersatta med undersköterskor

SFS 2017:30  
SFS 2010:659  
SFS 2014:821

Kompetensbeskrivning  
Leg sjuksköterskor inom operations-  
sjukvård (2020)

Mail till Rfop februari 2014

"Det har kommit till vår, operationssköterskornas, kännedom att det blivit allt vanligare att man opererar och vill operera allt större ingrepp på röntgenavdelningen och på mottagningar. Vi har blivit tillfrågade av läkare från division xxx om vi kan tänka oss att lära personalen som ska ha hand om patienten under ingreppen "lite sterilitet", eller att arbeta under "relativt sterila förhållanden".

DAGENS  
**Medicin**

Specialistområden

Opinion

Seminarier

## "Byt inte ut specialistutbildade operationssjuksköterskor"

Specialistutbildade operationssjuksköterskor är nödvändiga för att patienter inte skall skadas vid kirurgi, skriver två föreningar.

**Forskningens övergripande syfte var att beskriva och fördjupa förståelsen för vad operationssjuksköterskor erfar som vårdande och ansvar samt etiska problem i perioperativt vårdarbete.**

**Syftet var också att undersöka och beskriva hur operationssjuksköterskor uppfattar sin kliniska kompetens inom perioperativ vård.**



# Metod

## Hermeneutiskt design (Gadamer,1989)

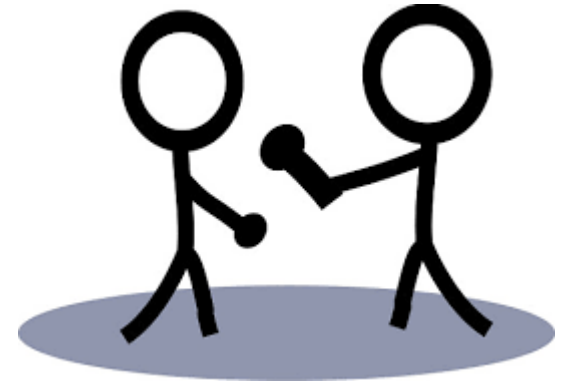
### Datinsamling:

**Intervjuer** (45-60 min) med 15 strategisk utvalda operationssjuksköterskor (14 kvinnor och en man).

**Frågeformulär:** Modifierad version av Professional Nurse Self-Assessment Scale of Clinical Competence (**PROFFSNurse SAS I**), kompletterades med en öppen fråga.

Nationell studie, 1057 klinisk verksamma operationssjuksköterskor tillfrågades, varav 303 deltog (Svarsfrekvens 28%)

**Dataanalys:** Fenomenografisk analys, hermeneutisk texttolkning och mixed metod.



# Operationssjuksköterskor uppfattningar av vårdande i det perioperativa vårdarbetet

## Att följa patienten hela vägen

### Säkerställa kontinuitet i patientens vård

- All lära känna patienten
- Att bli ansvarig

### Hålla ett vakande öga

- Att skydda patientens kropp
- Att bevara patientens värdighet

# Operationssjuksköterskors ansvar för patientens vård och säkerhet i det perioperativa vårdarbetet

## Formellt yttre ansvar

- Säkerställa att patienten inte utsätts för risker
- Systematisk planera och organisera vårdarbetet i operationsteamet

## Personliga etiska värderingar

- Bekräfta patienten som en unik person
- Att känna in och lyhörd situationen
- Bry sig om patienten
- Patientens värdighet upprätthålls

# Operationssjuksköterskors erfarenheter av värdekonflikter i det perioperativa vårdarbetet

## Hindras att vara delaktig i den perioperativa vårdprocessen

- Operationssjuksköterskorna hindras från att finnas till för patienten
- Det perioperativa vårdarbetet styrs av olika rutiner och vanor

## Vårdarna ser och lyssnar inte till varandra

- Samarbetet i operations-teamet sker inte med fokus på patientens bästa
- Operationssjuksköterskornas kliniska kompetens tas ej på allvar

# Operationssjuksköterskors kliniska kompetens inom perioperativ vård

**Akademisk examen 50%**

**Variande utbildning till  
operationssjuksköterska**

**50% hade > 10 års  
yrkeserfarenhet**



➤ **Akademisk examen**

➤ **20 års yrkeserfarenhet  
skattade sig generellt  
högre**

➤ **< 10 års yrkeserfarenhet  
skattade sig högre i  
ledarskap**



# Resultatet från den öppna frågan

## Faktorer som främjar utveckling av klinisk kompetens

- Behov av Kompetensutveckling
- Interprofessionellt lärande



## Faktorer som hindrar utveckling av klinisk kompetens

- Rådande rutiner
- Brist på resurser

# Konklusion och kliniska implikationer inom perioperativ vård

- Att vara mer delaktig i patientens vård för att kunna säkerställa kontinuitet i vården.
- Behov av tid och resurser, för att bli mer delaktig i patientens pre- och postoperativ vård Detta för att säkerställa patientens säkerhet.
- Att synliggöra operationssjuksköterskors formella ansvar, hur de säkerställer att inte patienten utsätts för skador och synliggöra deras arbetsledande funktion i operationsteamet. Deras personliga ansvar att upprätthålla patientens integritet och värdighet.
- En utmaning är att förändra invanda vanor och rutiner som hindrar operationssjuksköterskan i det perioperativa vårdarbetet. Detta för att förhindra uppkomst av och etiska problem och värdekonflikter som eventuellt kan leda till samvetsstress,
- Akademisk examen har betydelse för utveckling av klinisk kompetens genom att det bidrar till en kritisk hållning. Därför viktigt att den tas tillvara inom perioperativ vård.
- Interprofessionellt lärande bör utvecklas för att allas kompetens ska tillföra patienten bästa möjliga vård samt att kompetensutveckling i medicinsk teknik behöver kompletteras med perioperativ vård för utveckling av operationssjuksköterskans klinisk kompetens.



# Framtida forskning

- För att operationssjuksköterskor ska kunna bli mer delaktiga i patientens pre- och postoperativa vård behövs mer forskning om hur olika rutiner och vanor påverkar det perioperativa vårdarbetet,
- Förtydligande av operationssjuksköterskans formella och personliga ansvar för patienten i förhållande till övriga professioner inom perioperativ vård,
- Mer fokus på operationssjuksköterskors arbetsledande ansvar i operationsteamet och deras förmåga att utifrån kompetens organisera och effektivisera det perioperativa vårdarbetet,
- Dessutom behövs mer forskning om operationssjuksköterskors erfarenheter av uppkomst av etiska värdekonflikter och samvetsstress och hur det kan förhindras i det perioperativa vårdarbetet,
- Mer forskning behövs om ledarskapets betydelse och interprofessionellt lärande för utveckling av operationssjuksköterskans kliniska kompetens inom perioperativ vård,

Blomberg A-C. Operationssjuksköterskans vårdande och kompetens inom perioperativ vård. Karlstad; Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap, Omvårdnad, Karlstads universitet, 2019.  
<http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1260195/FULLTEXT02.pdf>

Blomberg, A.-C., Lindwall, L., & Bisholt, B. (2021). Operating theatre nurses' with managerial responsibility: Self-reported clinical competence and need of competence development in perioperative nursing. *Nursing open*, n/a. doi:<https://doi.org/10.1002/nop2.1120>



**Tack !**

**Ann-Catrin.Blomberg@kau.se**